

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022)
635-355

4-35/3-303 din 18.02.2020

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-
355

Nº dosar 3r-2/20
2-19195238-02-3r-11012020

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Adresa: mun. Chișinău . str.A. Lăpușneanu, nr. 28

Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază cererea depusă de Viorel Morari privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată în cadrul examinării recursului depus de către Viorel Morari împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 19 decembrie 2019, prin care s-a respins ca inadmisibilă cererea de chemare în judecată depusă de către Viorel Morari împotriva Procuraturii Generale privind contestarea ordinului Procurorului General nr.1826-p din 09.12.2019 cu privire la delegare și dispoziției Procurorului General nr.75/33 din 09 decembrie 2019 cu privire la controlul activității Procuraturii Anticorupție

Anexă: Copia autentificată a încheierii instanței de apel din 17 februarie 2020, f.d.1-7.

Cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (în original), f.d.8-9.

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate (în original), f.d.10-21.

Cerere de recurs din 23.12.2019 (în original), f.d.22-26.

Copia încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 16.12.2019, f.d.27.

Copia încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 19.12.2019, f.d.28-31.

Referință din 22 ianuarie 2020, f.d.32-34.

Cerere de recurs din 30.12.2019, f.d. 35-36.

Procură, f.d.37.

Copia încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 16.12.2019, f.d.38.

Copia încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 19.12.2019, f.d.39-42.

Total 42 file.

Vice-Președintele
Curții de Apel Chișinău

Budăi Nelea

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 239
"19 " 02 2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE
PRIVIND EXCEPTIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

*prezentată în conformitate cu
articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție*

AUTORUL SESIZĂRII:

1. Nume: Morari
2. Prenume: Viorel
3. Funcție: ~~funcție~~

I. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității dispoziției de la art.207 alin.(2) lit.f) din Codul administrativ referitor la sintagma „nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art.208”, care se referă la obligativitatea respectării procedurii prealabile, în cazul actelor administrative ce au efecte pe termen scurt.

II. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr.1) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate”.

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celealte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia”.

Articolul 15 Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea”.

Articolul 20 Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- (2) Nici o lege nu poate îngări accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești”.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”.

2. Prevederile relevante ale Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116-XV din 19 iulie 2018 (publicat în M.O., nr.309-320/466 din 17.08.2018) sunt următoarele:

Articolul 19. Cererea prealabilă

„Cererea prealabilă este instituția care oferă o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative”.

Articolul 20. Acțiunea în contencios administrativ

„Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decind instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod”.

Articolul 36. Supremația dreptului

„(1) Instanța de judecată competentă să soluționeze acțiunile în contencios administrativ este obligată să respecte principiul supremăției dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui sunt considerate valori supreme și sunt garantate de stat.

(2) Instanțele de judecată competente aplică principiul supremăției dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului”.

Articolul 162. Scopul procedurii prealabile

„(1) Procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluționează petiția în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:- ...

- a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;
- b) emiterea unui act administrativ individual”.

Articolul 163. Neefectuarea procedurii de examinare a cererii prealabile

„Procedura de examinare a cererii prealabile nu se efectuează dacă:

- a) actul administrativ individual este emis de către Guvern, un consiliu local sau Adunarea Populară a Găgăuziei;
- b) decizia cu privire la cererea prealabilă înrăutățește situația unei persoane față de situația din decizia inițială;
- c) legea prevede expres adresarea nemijlocită în instanța de judecată”.

Articolul 164. Depunerea cererii prealabile

„(1) Cererea prealabilă se depune în scris la autoritatea publică emitentă.

(2) Autoritatea publică emitentă este:

a) în cazul prevăzut la art.162 alin.(3) lit.a) – autoritatea publică care a emis actul administrativ individual;

b) în cazul prevăzut la art.162 alin.(3) lit.b) – autoritatea publică care a respins emiterea actului administrativ individual.

(3) Dacă cererea prealabilă se depune la autoritatea publică ierarhic superioară, aceasta transmite neîntîrziat autorității emitente cererea prealabilă și o eventuală cerere de suspendare a executării actului administrativ individual. Ziua depunerii cererii la autoritatea publică ierarhic superioară se consideră ziua depunerii cererii la autoritatea publică emitentă. Termenul de soluționare a cererii de suspendare a executării actului administrativ individual prevăzut la art.172 alin.(3) începe să curgă din data înregistrării cererii la autoritatea publică emitentă.

(4) Dacă nu este denumită ca atare, o cerere prealabilă nu poate fi respinsă din acest motiv dacă este clară intenția de apărare împotriva unei decizii care are ca obiect emiterea unui act administrativ individual”.

Articolul 165. Termenul pentru depunerea cererii prealabile

„(1) Cererea prealabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiției. Dacă autoritatea publică nu soluționează

cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului.

(2) Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau este indicată incorrect, cererea prealabilă poate fi depusă în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ ori a respingerii petiției.

(3) Nulitatea unui act administrativ individual poate fi invocată și fără obligația de a respecta un termen".

Articolul 166. Dreptul de a depune cererea prealabilă

„Cererea prealabilă poate fi depusă numai dacă persoana își revendică drepturile încălcate prin emiterea sau respingerea emiterii unui act administrativ individual”.

Articolul 167. Soluționarea cererii prealabile de către autoritatea emitentă

„(1) Dacă consideră cererea prealabilă ca fiind admisibilă și întemeiată, autoritatea publică emitentă anulează în tot sau în parte actul administrativ individual contestat sau emite actul administrativ individual solicitat.

(2) Dacă respinge în tot sau în parte cererea prealabilă ca fiind inadmisibilă sau neîntemeiată, autoritatea publică emitentă transmite dosarul administrativ cu toate actele autorității publice ierarhic superioare.

(3) Autoritatea publică emitentă soluționează cererea prealabilă în termen de 15 zile calendaristice. Prevederile art.60 alin.(2)–(5) se aplică corespunzător.”

(4) Dacă prin cererea prealabilă se solicită și repararea prejudiciului, atunci cererea privind repararea prejudiciului se examinează de autoritatea publică emitentă în procedură administrativă separate”.

Articolul 189. Înaintarea acțiunii în contencios administrativ

„(1) Orice persoană care revendică încărcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

(2) O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci cînd autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

(3) În cazurile prevăzute de lege, precum și în scopul revendicării drepturilor ce reies dintr-un contract administrativ, acțiunea în contencios administrativ poate fi înaintată și de autoritatea publică”.

Articolul 207. Examinarea admisibilității acțiunii în contencios administrativ

„(1) Instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

(2) Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special cînd:

...

f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art.208;

...

(4) Declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit.f)–h) nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a același reclamant cu aceeași acțiune”.

Articolul 208. Respectarea procedurii prealabile

„(1) În cazurile prevăzute de lege, pînă la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.

(2) Dacă autoritatea publică competentă decide cu privire la cererea prealabilă, deși termenul pentru depunerea cererii prealabile nu a fost respectat, acțiunea în contenciosul administrativ este

oricum admisibilă. Această prevedere nu se aplică în cazul în care printr-un act administrativ individual este favorizat un terț.

(3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

(4) O acțiune în realizare se admite numai dacă reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere prin care a solicitat realizarea, tolerarea sau omiterea unei acțiuni.

(5) O acțiune în constatare este admisibilă numai dacă reclamantul s-a adresat anterior la autoritatea publică competentă cu cerere de constatare”.

3. Prevederi relevante ale Legii cu privire la actele normative, nr.100 din 22.12.2017 (M.O., 2018, nr.7-17) sunt următoarele:

Articolul 3. Principiile activității de legiferare

„(1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii:
a) constituționalitatea;
b) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale;
c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente;
d) oportunitatea, coerenta, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice;
e) asigurarea transparenței, publicității și accesibilității;
f) respectarea ierarhiei actelor normative.”

4. Prevederi relevante ale Legii cu privire la Curtea Constituțională, nr.317 din 13 decembrie 1994 (M.O., 1995, nr.8) sunt următoarele:

Articolul 4. Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
(...)

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică”.

5. Prevederi relevante ale Codului jurisdicției constitutionale, nr.502 din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr.53-54) sunt următoarele:

Articolul 2. Autoritatea de jurisdicție constituțională

„(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

(2) Curtea Constituțională garantează supremăția Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătoarească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat”.

Articolul 4. Competența în materie a Curții Constituționale

„(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:

a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
(...)

- (2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova - 27 august 1994.
 (3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept".

6. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 01.02.1998

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeinicieei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. (...)".

Articolul 13. Dreptul la un remediu efectiv

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci cînd încălcarea să ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale".

Articolul 17. Interzicerea abuzului de drept

„Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție".

6. Declarația Universală a drepturilor omului

Articolul 8

Orice persoana are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale cei săi recunoscute prin constituție sau lege.

Articolul 10

Orice persoană are dreptul în deplină egalitate de a fi audiată în mod echitabil și public de către un tribunal independent și imparțial care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeinicieei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

7. Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale, nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova

„53. Pornind de la natura subsidiară a mecanismelor CEDO, statele membre au obligația de a extinde mecanismele de protecție a drepturilor omului la nivel național, în conformitate cu angajamentele ce derivă din procesul de eficientizare a CtEDO, asumate în cadrul Conferințelor de la Interlaken (18-19 februarie 2010), Izmir (26-27 aprilie 2011) și Brighton (19-20 aprilie 2012).

60. Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inherent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinsind mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Fără un acces efectiv la o instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

61. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.

62. Curtea reține că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătoarești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace.

63. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătoarească în actul de însăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională.

64. În acest context, Curtea reține că soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale.

76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.

79. Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremăției Constituției, să și exerceze controlul asupra puterii legiuitorale cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

82. Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeinicieei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competență exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobîndi prerogative improprii instanței judecătoarești.

87. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieri cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

103. Astfel, Curtea menționează că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătoarești de toate nivelele, precum și având în vedere caracterul formal al rolului Curții Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătoarești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrîngerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională.

18

107. În același timp, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătorilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremăția Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale".

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

1. La 09.12.2019 de către Morari Viorel, în calitate de reclamant, a fost înaintată cererea de chemare în judecată către Procuratura Generală a Republicii Moldova, în calitate de pîrît.

2. Prin cererea de chemare în judecată reclamantul a solicitat suspendarea și anularea în tot, ca ilegale, a unor acte administrative, care au un termen limitat de aplicare, , și anume:

a. Ordinul Procurorului General nr.1826-p din 09 decembrie 2019 „Cu privire la delegare”, prin care s-a dispus delegarea lui Viorel Morari, procuror-șef al Procuraturii Anticorupție, pentru exercitarea atribuțiilor de procuror în Secția unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată din cadrul Direcției judiciare a procuraturii Generale pentru o perioadă de una lună, de la 10.12.2019 pînă la 10.01.2020.

b. Dispoziția Procurorului General nr.75/33 din 09 decembrie 2019 „Cu privire la controlul activității Procuraturii Anticorupție”,,prin care a fost dispus efectuarea controlului activității Procuraturii Anticorupție pentru perioada 01.01.2016 - 20.12.2019 și constituise grupul de control.

3. La 10.12.2019 judecătorul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, Violeta Chisilița a respins, ca inadmisibilă, cererea reclamantului Viorel Morari de suspendare a actului administrativ defavorabil, deoarece reclamantul nu a respectat remediu extrajudiciar pentru soluționarea cererii de suspendare, adică nu a depus cerere prealabilă la autoritate emitentă a actelor contestate.

4. La 12.12.2019 reclamantul a contestat cu recurs încheierea instanței de judecată din 10.12.2019.

5. La 23.12.2019 Curtea de Apel a respins recursul reclamantului.

6. La 19.12.2019 judecătorul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, Violeta Chisilița a emis o încheiere prin care a respins, ca inadmisibilă, cererea de chemare în judecată, înaintată de către Viorel Morari împotriva Procuraturii Generale cu privire la contestarea ordinului Procurorului General nr.1826-p din 09 decembrie 2019 „Cu privire la delegare” și dispoziției Procurorului General nr.75/33 din 09 decembrie 2019 „Cu privire la controlul activității Procuraturii Anticorupție”.

7. Temei pentru declararea inadmisibilă a cererii de chemare în judecată a servit nerespectarea condițiilor stabilite de art.208 al Codului administrativ referitoare la procedura prealabilă.

8. La 23.12.2019 reclamantul a contestat cu recurs încheierea din 19.12.2019.

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

1. Sintagma prevăzută la art.207 alin.(2) lit.f) din Codul administrativ „nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208”, care se referă la respectarea procedurii prealabile, încalcă în mod direct și indirect, prevederile art.art.1, 4, 15, 20, 23, 53, 54 din Constituția Republicii Moldova și contravine prevederilor art.art.6 și 13 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

2. În spătă, Procedura prealabilă, impusă în cazul contestării actelor administrative cu termen stabilit, nu este un remediu efectiv împotriva abuzurilor și exceselor de putere ale autorității publice, birocratizează excesiv procedura administrativă și permite tergiversarea quasi-legală a repunerii în drepturi a persoanei vătămate de un act administrativ.

În spătă, menționăm că actele administrative contestate produc efectul doar 30 zile, iar procedura prealabilă poate fi examinată în 15 zile (art.167 alin.(3) din Cod administrativ) și,

motivat, poate fi prelungită procedura de examinare cu încă 15 zile (art.60 alin.(4) din Codul administrativ).

În asemenea circumstanțe, soluționarea cererii prealabile practic coincide cu termenul de executare a actelor administrative contestate, iar anularea ulterioară a acestora nu va putea anula efectele produse deja.

3. Respectarea procedurii prealabile în timp ce actele administrative cu termen limitat sunt executate, face inutil procesul de verificare a legalității acestora de către instanța de judecată, deoarece acestea î-si produc necontentin și pînă la final efectele sale.

Anularea ulterioară a actelor administrative este tardivă și formală, iar întoarcerea executării în conformitate cu art.214 alin.(6) din Codul administrativ este imposibilă.

4. Prin soluția de declarare a inadmisibilității acțiunii depuse de către subsemnatul Viorel Morari pe temeiul prevăzut la art. 207 alin.(2) lit.f) din Codul administrativ „nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208”, care se referă la respectarea procedurii prealabile, s-a admis încălcarea principiului protecției efective a drepturilor reclamantului.

În circumstanțele din spătă, instanța investită cu soluționarea fondului a obstrucționat reclamantul de a-și valorifica dreptul de acces la o instanță, drept protejat de art.6 din Convenția Europeană și, în același timp, a încălcăt art.13 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, intitulat *dreptul la un remediu efectiv*, care prevede, că orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezența Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci cînd încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Potrivit art.4 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

5. Menționăm că în cauza *Faimlat împotriva României*, (Hotărîrea CtEDO din 13 ianuarie 2009, §§28-30), Curtea Europeană reamintește că art.6 §1 garantează fiecărei persoane dreptul ca o instanță judecătoarească să poată fi sesizată cu privire la orice contestație privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil, însă că acest drept de acces la o instanță nu este absolut, fiind supus unor limitări implicit acceptate, în special în ceea ce privește condițiile de admissibilitate a unei acțiuni, deoarece aceasta impune, prin însăși natura sa, o reglementare de către stat, care se bucură, în această privință, de o anumită marjă de apreciere. Totuși, aceste limitări nu îl pot restricționa unui justițial accesul liber într-un asemenea mod sau într-o asemenea măsură încît dreptul său de a se adresa unei instanțe judecătoarești să fie afectat în însăși esență sa.

Mai mult chiar, astfel de limitări nu sunt compatibile cu prevederile art. 6 § 1 din Convenție decîd dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (*Yagtzilar și alții împotriva Greciei*, nr. 41.727/98, §§ 22-23, CEDO 2001-XII, și *Lungoci împotriva României*, nr. 62.710/00, §§ 34-36, 26 ianuarie 2006). Curtea Europeană a menționat că accesul la justiție poate fi limitat, în special prin instituirea condițiilor de admissibilitate, dar aceste limitări trebuie să urmărească un scop legitim, asigurându-se o proporționalitate între interesul persoanei și scopul legitim urmărit (Hotărîrea CEDO *Guérin v. Franța*, 29 iulie 1998).

În plus, simplul fapt că partea interesată a avut la dispoziție căi de recurs interne nu satisface exigențele art.6 §1: se impune respectarea cerinței ca gradul de acces asigurat de legislația națională să fie suficient pentru a le asigura părților interesate "dreptul la o instanță", avînd în vedere principiul supremăției dreptului într-o societate democratică (*Yagtzilar*, § 26, și *Lungoci*, § 43, citate anterior). Aceasta se întîmplă mai ales atunci cînd, de exemplu, partea interesată nu a avut acces la o instanță decîd pentru a-și vedea acțiunea declarată inadmisibilă prin efectul legii. De asemenea, Curtea reamintește că dreptul la o instanță judecătoarească nu se rezumă numai la un drept teoretic de a obține recunoașterea dreptului printr-o hotărîre definitivă, ci că el cuprinde și speranța legitimă că această hotărîre va fi executată.

6. Aplicînd în spîta deferită judecății principiile enunțate de către Curtea Europeană, deducem că accesul subsemnatului Viorel Morari la o procedură judiciară rămîne teoretic și iluzor, întrucît condiționarea admisibilității acțiunii în contencios administrativ de respectarea procedurii prealabile conduce inevitabil la prelungirea procedurii, reducînd la zero speranța legitimă a reclamantului ca o eventuală hotărîre de admitere a acțiunii să fie executată (dat fiind imposibilitatea întoarcerea executării în sensul art.214 alin.(6) din Codul administrativ), ceea ce denotă că ingerența în dreptul de acces la o instanță nu a fost proporțională cu scopul urmărit și, în consecință, contravine prevederilor art.20 din Constituție.

În Hotărîrea nr.14 din 15 noiembrie 2012 (pct.77), Curtea Constituțională a menționat că „[...] prin instituirea procedurii prealabile legiuitorul a urmărit să transpună în practică principiul celerității soluționării litigiilor dintre părți. La fel, procedura prealabilă poate constitui o rațiune de eficiență capabilă să asigure soluționarea mai rapidă a unor categorii de litigii”.

Dimpotrivă, condiționarea admisibilității acțiunii de respectarea procedurii prealabile, în cauza deferită judecății, impune tergiversarea soluționării litigiului, restrîngînd dreptul de acces la instanță, stabilit prin art.20 din Constituție într-atât, încît a fost atinsă însăși substanța sa.

Or, chiar dacă efectul declarării acțiunii ca inadmisibilă, în partea contestării ordinului Procurorului General nr.1826-p „Cu privire la delegare” din 09.12.2019, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. f) Cod administrativ nu exclude posibilitatea adresării repetitive în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, adresarea reclamantului în instanță după înlăturarea pretinsului neajuns, nu va mai fi actuală, dat fiind efectele actului administrativ contestat – pînă la 10 ianuarie 2020, inclusiv.

Prevederile contestate sunt în contradicție cu:

a) Art.1 alin.(3) al Constituției, conform căruia: ”(3) Republica Moldova este **un stat de drept**,... în care demnitatea omului, **drepturile și libertățile lui**... reprezintă valori supreme și sînt garantate. Exigențele statului de drept presupun **asigurarea legalității**, securității juridice, interzicerea arbitrarului, **accesul la justiție în fața instanțelor judecătorești independente și imparțiale, inclusiv controlul judiciar al actelor administrative**, respectarea drepturilor omului, nediscriminarea și egalitatea în fața legii¹”

Statul de drept **se fundamentează pe justiție** și nu pe oportunitate². Fără a denunța categoric importanța și impactul oportunității, menționăm că ea trebuie aplicată numai în cadrul legii. Justiția se înfăptuiește numai în baza legii.

b) Prevederile art.20 al Constituției, conform căruia:

”(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție **efectivă** din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) **Nici o lege nu poate îngărdi accesul la justiție.**”.

În art.207-208, dar și în alte articole din cuprinsul său, Codul administrativ al RM nu face distincție clară între actele administrative individuale **cu termen restrîns de aplicare și actele administrative individuale definitive sau fără limită în timp**. În acest fel, legiuitorul a omis reglementarea conformă a drepturilor și îndatoririlor, introducînd reglementări comune care sunt extrem de vagi și nu pot fi aplicabile în plenitudinea situațiilor și a litigiilor, prejudiciind astfel drepturile anumitor subiecți.

58. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în jurisprudență sa a statuat că “noțiunea de “lege”, prevăzută de art.7 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, implică respectarea

¹ Hotărîrea Curții Constituționale nr. 4 din 22.04.2013, §.54.

² Hotărîrea Curții Constituționale nr.30 din 10.11.1997.

21

cerințelor calitative, îndeosebi cele privind **accesibilitatea și previzibilitatea**" (cauza *Del Río Prada v. Spania*, cererea nr.42750/09, hotărârea din 21 octombrie 2013, § 91):

Implicit, omisiunea de a reglementa coerent diferențele dintre actele administrative individuale constituie o încălcare a prevederilor constituționale referitoare la statul de drept (art.1 alin.(3) al Constituției), prevederilor referitoare la universalitate (art.15 al Constituției) și cele referitoare la cunoașterea drepturilor și obligațiilor (art.23 alin.(2) al Constituției).

V. ALTE DATE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Curtea Constituțională a examinat anumite aspecte referitoare la contenciosul administrativ în Hotărîrile:

- nr. 14 din 15.11.2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003 (*Sesizarea nr.21a/2012*) (Monitorul Oficial nr.248-251/24 din 07.12.2012).
- nr. 18 din 11.12.2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 (*Sesizarea nr.20a/2012*) (Monitorul Oficial nr.6-9/1 din 11.01.2013).

Referitor la prevederile invocate în prezenta sesizare din art.207 și art.208 ale Codului administrativ, precum și referitor la obligativitatea procedurii prealabile pentru acte administrative ce au **efecte pe termen scurt**, nu există jurisprudență constituțională relevantă.

VI. CERINȚELE AUTORULUI

Reieșind din cele relevante, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, art.4 alin.(1) lit.a), art.24 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.a), art.39 din Codul jurisdicției constituționale, art.art.19, 20, 36, 162 – 167, 189, 207, 208 din Codul administrativ, -

SOLICIT:

1. Admiterea prezentei sesizări;
2. Exercitarea controlului constituționalității sintagmei de la art.207 alin.(2) lit.f) Cod administrativ „nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208”, în partea referitoare la obligativitatea procedurii prealabile pentru acte administrative ce au efecte pe termen scurt, prin prisma prevederilor art.art.1, 4, 8, 20, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova,
3. Declararea neconstituțională a sintagmei de la art.207 alin.(2) lit.f) Cod administrativ „nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208”, în cazul obligativității procedurii prealabile pentru acte administrative ce au efect pe termen scurt, pe motiv că contravine art.art.1, 6, 20, 53, 54 din Constituția Republicii Moldova.

Anexă: copia recursului, copia actelor administrative contestate ce au termen scurt.

V.Morari

Î N C H E I E R E
Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău

17 februarie 2020

mun.Chișinău

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul Anatolie Minciuna
Judecători Veronica Negru și Ecaterina Palanciuc

examinând, fără citarea părților, cererea depusă de Viorel Morari privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată în cadrul examinării recursului depus de către Viorel Morari împotriva Încheierii Judecătoriei Chișinău (sediu Rîșcani) din 19 decembrie 2019, prin care s-a respins ca inadmisibilă cererea de chemare în judecată depusă de către Viorel Morari împotriva Procuraturii Generale privind contestarea ordinului Procurorului General nr.1826-p din 09.12.2019 cu privire la delegare și dispoziției Procurorului General nr.75/33 din 09 decembrie 2019 cu privire la controlul activității Procuraturii Anticorupție,

a constatat:

1. La 09 decembrie 2019, Viorel Morari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Procuraturii Generale cu privire la contestarea actelor administrative.
2. În motivarea acțiunii a indicat că, prin ordinul Procurorului General nr.1826-p din 09 decembrie 2019 „Cu privire la delegare” s-a dispus delegarea sa pentru exercitarea atribuțiilor de procuror în Secția unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată din cadrul Direcției judiciare a Procuraturii Generale pentru o perioadă de o lună, de la 10 decembrie 2019 până la 10 ianuarie 2020. Ordinul în cauză nu are nici o motivare, doar referire la cadrul legal.
3. Reclamantul a mai indicat că, prin dispoziția Procurorului General nr.75/33 din 09 decembrie 2019 „Cu privire la controlul activității Procuraturii Anticorupție” a fost dispus efectuarea controlului activității Procuraturii Anticorupție pentru perioada 01 ianuarie 2016 – 20 decembrie 2020 și constituit grupul de control. Dispoziția a fost emisă în scopul asigurării unei activități eficiente a Procuraturii Anticorupție și în vederea implementării noilor forme și metode de activitate, unificării aplicării legislației și evaluării factorilor de risc, care împiedică realizarea cu succes a funcțiilor Procuraturii, aprecierii activității Procuraturii Anticorupție și întreprinderea măsurilor de redresare a situației. Astfel de formulări generale nu pot fi considerate motivarea unui act administrativ în circumstanțele în care vine în contradicție cu esența Legii nr.159 din 07 iulie 2016 „Cu privire la procuraturile specializate”.
4. Consideră, reclamantul, că actele administrative menționate sunt ilegale și pasibile să fie anulate, deoarece nu respectă principiile procedurii administrative prevăzute de art.art.28-35 din Codul administrativ. Mai mult, prin acestea se aduce atingere principiului independenței organizaționale al Procuraturii Anticorupție, prevăzut de art.2 alin.(l) din Legea nr.159 din 07 iulie 2016 „Cu privire la procuraturile specializate”.

- 2
5. Reclamantul a mai indicat că, abordând aspectele speței și subiecții implicați, este necesar de a lua în considerație că Procuratura Generală reprezintă o autoritate publică în sensul corespunderii criteriilor stabilite de prevederile art. 7 din Codul administrativ. În asemenea circumstanțe, actele administrative emise de Procurorul General, fără a fi motivate, constituie o încălcare flagrantă a principiilor, prevăzute de Codul administrativ, inclusiv principiului de eficiență (art.28 din Codul administrativ), care prevede că procedura administrativă se realizează într-un mod simplu, adecvat, rapid, eficient și corespunzător scopului. Ori, delegarea lui Viorel Morari nu este nici eficientă, nici corespunzătoare scopului, deoarece urmează predarea documentelor și materialelor din gestiune, care nu poate avea loc într-o zi, precum și deplasare la un alt loc de muncă, unde eficacitatea activității va fi una sub media din subdiviziunea respectiva. Astfel, argumentul că delegarea se face pentru a asigura eficacitatea activității unei altei subdiviziuni nu este plauzibil. De asemenea, dispunerea unui control al activității Procuraturii Anticorupție cu implicarea unui grup de control, format din 21 de procurori, va bloca inevitabil activitatea procuraturii specializate și va tergiversa desfășurarea urmării penale în cauzele penale din gestiune. Aceasta, în contextul în care a fost solicitată Parlamentului Republicii Moldova, prin scrisoarea Procuraturii Anticorupție nr. 12517 din 14 noiembrie 2019, majorarea numărului de procurori și personal auxiliar, deoarece persistă suprasolicitarea procurorilor, fapt ce nu permite întreprinderea tuturor măsurilor prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzelor, precum și asigurarea efectuarii urmăririi penale într-un termen rezonabil. De asemenea, scrisoarea conține argumente privind vulnerabilitatea procurorilor din cadrul Procuraturii Anticorupție în cazul unui eventual control al activității, care poate influența inamovibilitatea și independența acestora.
 6. Reclamatul a mai indicat că actele administrative indicate contravin principiului proporționalității, (art.29 din Codul administrativ), care reglementează, că orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. Mai mult, o măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Atât delegarea procurorului-suflet, cât și efectuarea unui control al activității Procuraturii Anticorupție nu este proporțională cu atingerea scopului declarat. Ori, doar la 06 decembrie 2019, la indicația scrisă nr. 11-2d/19-4627 din 03 decembrie 2019 a Procurorului General, Procuratura Anticorupție a prezentat un raport complex. Totodată, prin scrisoarea Procuraturii Anticorupție nr.13393 din 03 decembrie 2019 către Procurorul General au fost expediate note informative privind rezultatele urmăririi penale pe cauzele penale furtul miliardului, interceptările ilegale și dubla identitate, atât pentru informarea Procurorului General, cât și pentru o posibilă intervenție ierarhic superioară. Conducând-se de principiile și garanțiile prevăzute de Legea cu privire la procuraturile specializate și practica existentă în organele procuraturii, efectuarea unui control al activității pe perioada mandatului procurorului-suflet se face după expirarea termenului pentru care a fost numit.
 7. A mai menționat reclamantul că, actele contestate contravin principiului de securitate a raporturilor juridice (art.30 din Codul administrativ), potrivit cărora autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situațiile juridice definitive sau drepturile dobândite, decât în situații în care, în condițiile stabilite

de lege, acest lucru este absolut necesar pentru interesul public. În funcția de procuror-șef al Procuraturii Anticorupție a fost numit pentru un mandat de 5 ani, prin ordinul Procurorului General nr.456-p din 26 aprilie 2016, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(4) din Legea cu privire la Procuratură, ce stipulează, că mandatul de procuror-șef al procururii este de 5 ani. De asemenea, art. 5 alin. (4) din Legea nr.159 din 07 iulie 2016 „Cu privire la procuraturile specializate”, prevăd transmiterea Procurorului General de către procurorul-șef al procururii specializate, anual, până în data de 15 februarie a anului în curs, a raportului despre activitatea procuraturii specializate în anul precedent. Astfel, ambele acte administrative ignoră principiul securității raportului juridic și de fapt urmăresc scopul preluării într-o formă excesivă a controlului activității procuraturii specializate.

8. Reclamantul a mai indicat că ambele acte administrative nu conțin o motivare plauzibilă în conformitate cu scopul declarat de Procurorul General, ceea ce contravine art.31 din Codul administrativ, care stipulează că actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate. Actele administrative vizate încalcă și principiul de comprehensibilitatea și transparența acțiunilor autorităților publice, ce presupune că procedura administrativă se structurează astfel încât participanții să poată înțelege fiecare etapă a procedurii. Dacă este necesară contribuția unui participant, acestuia i se comunică neîntârziat, într-un limbaj clar și ușor de înțeles, acțiunile care trebuie întreprinse. De asemenea, autoritățile publice trebuie să asigure participarea neîngrădită la procedura administrativă a persoanelor interesate. În asemenea circumstanțe, delegarea procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, care este de fapt responsabil de activitatea acesteia, în condițiile efectuării unui control al activității acestei subdiviziuni presupune un limbaj neclar și creează percepții eronate.
9. În asemenea circumstanțe, solicită:
 - suspendarea executării ordinului Procurorului General nr.1826-p din 09 decembrie 2019 „Cu privire la delegare”, până la examinarea contestărilor care se referă la ilegalitatea actului administrativ menționat;
 - suspendarea executării dispoziției Procurorului General nr.75/33 din 09 decembrie 2019 „Cu privire la controlul activității Procuraturii Anticorupție”, până la examinarea contestărilor care se referă la ilegalitatea actului administrativ menționat;
 - anularea în tot a ordinului Procurorului General nr.1826-p din 09 decembrie 2019 „Cu privire la delegare”, prin care s-a dispus delegarea lui Viorel Morari, procuror-șef al Procuraturii Anticorupție, pentru exercitarea atribuțiilor de procuror în Secția unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată din cadrul Direcției judiciare a procuraturii Generale pentru o perioadă de una lună, de la 10 decembrie 2019 până la 10 ianuarie 2020, ca fiind ilegal;
 - anularea în tot a dispoziției Procurorului General nr.75/33 din 09 decembrie 2019 „Cu privire la controlul activității Procuraturii Anticorupție”, prin care a fost dispus efectuarea controlului activității Procuraturii Anticorupție pentru perioada 01 ianuarie 2016 – 20 decembrie 2019 și constituise grupul de control.
10. Prin încheierea judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 10 decembrie 2019 a fost respinsă ca inadmisibilă cererea reclamantului, Viorel Morari, de suspendare a ordinului Procurorului General nr.1826-p din 09 decembrie 2019 „Cu privire la delegare” și dispoziției Procurorului General

4

nr.75/33 din 09 decembrie 2019 „Cu privire la controlul activității Procuraturii Anticorupție”.

11. Prin încheierea judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 16 decembrie 2019 s-a dispus aplicarea amenzii Procuraturii Generale în mărime de 100 unități convenționale, ceea ce constituie 5 000 lei din motivul neprezentării în termen dosarului administrativ în original.
12. Prin încheierea judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 19 decembrie 2019 a fost declarată inadmisibilă acțiunea, în conformitate cu art.207 alin.(1) lit.f) Cod Administrativ, din motivul nerespectării procedurii prealabile prevăzute de art.208 Cod Administrativ.
13. La 23 decembrie 2019 Viorel Morari a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 19 decembrie 2020, solicitând casarea încheierii, prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea, cu remiterea cauzei în aceeași instanță.
14. La 27 decembrie 2019 Procuratura Republicii Moldova a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 16 decembrie 2019, solicitând casarea integrală a încheierii.
15. La 27 decembrie 2019 Viorel Morari a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității normei art.207 alin.(2) lit.f) Cod Administrativ ”nu sînt întrunate condițiile prevăzute la art.208”, în partea referitoare la obligativitatea procedurii prealabile pentru acte administrative, ce au efecte pe termen scurt, prin prisma art.art.1, 4, 8, 20, 53, 54 din Constituția Republicii Moldova.
16. La 22.01.2020, Procuratura Republicii Moldova, fiind notificată despre existența cererii de recurs și cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, deoarece legea în acest sens este clară, accesibilă și previzibilă, termenele acordate legal pentru respectarea procedurii prealabile fiind prevăzute expres. Or, prima instanță just a declarat acțiunea inadmisibilă, respectiv recursul declarat de către Viorle Morari urmează a fi respins ca neîntemeiat.
17. Studiind materialele dosarului, analizând argumentele întru susținerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră că cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale urmează a fi admisă din următoarele considerente.
18. La 19 iulie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul administrativ, act legislativ publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17 august 2018, nr.309-320.
19. Art. 257 alin. (1) Codul administrativ, prevede că, actul legislativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.
20. Conform art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171.
21. În conformitate cu art.12¹ al.(1) și al.(2) CPC, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

- 5
- La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeinicieei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întruirii următoarelor condiții:
- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
 - b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
 - c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
 - d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.
22. Conform art.135 al.(1) lit.a) din Constituția RM , Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
23. Conform art.1 din Constituția RM, Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil. Forma de guvernămînt a statului este republica.Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.
24. Art.4 din Constituția RM, prevede că, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interprează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celealte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.
25. Conform art.8 din Constituția RM, Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional. Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținînd dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.
26. Conform art.20 din Constituția RM, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.
27. Art.53 din Constituția RM, statuează că, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei. Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.
28. Totodată, art.54 din Constituția RM, stipulează că, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a

- țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.
29. Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ reține că, conform normelor de drept enunțate, sesizarea Curții Constituționale este admisibilă numai în cazul în care actul normativ este aplicat sau urmează a fi aplicat, în cauza concretă pe care o examinează.
30. În conformitate cu art.207 alin.(1) și alin.(2) Cod Administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sînt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs. Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special cînd nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208.
31. Art.208 din Codul Administrativ, prevede că, în cazurile prevăzute de lege, pînă la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.
- (2) Dacă autoritatea publică competentă decide cu privire la cererea prealabilă, deși termenul pentru depunerea cererii prealabile nu a fost respectat, acțiunea în contenciosul administrativ este oricum admisibilă. Această prevedere nu se aplică în cazul în care printr-un act administrativ individual este favorizat un terț.
- (3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.
- (4) O acțiune în realizare se admite numai dacă reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere prin care a solicitat realizarea, tolerarea sau omiterea unei acțiuni.
- (5) O acțiune în constatare este admisibilă numai dacă reclamantul s-a adresat anterior la autoritatea publică competentă cu cerere de constatare.
32. În acest sens, Colegiul reține că prin cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate s-a invocat neconstituționalitatea art.207 alin.(2) lit.f) Cod Administrativ "nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208", în partea referitoare la obligativitatea procedurii prealabile pentru acte administrative, ce au efecte pe termen scurt, prin prisma art.art.1, 4, 8, 20, 53, 54 din Constituția Republicii Moldova.
33. Conform art.6 al.(1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeinicieei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.
34. Conform art.13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

35. În această ordine de idei, recurrentul susține că prin declararea acțiunii inadmisibile din motivul nerespectării procedurii prealabile s-a admis încălcarea principiului protecției efective a drepturilor reclamantului, fiind încălcat dreptul la apărare prevăzut de art. 6, art.13 și art.17 CEDO.
36. Analizînd argumentele și solicitările indicate în cererea depusă de către Viorel Morari privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale în vederea declarării neconstituțională art.207 alin.(2) lit.f) Cod Administrativ "nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208", în partea referitoare la obligativitatea procedurii prealabile pentru acte administrative, ce au efecte pe termen scurt, prin prisma art.art.1, 4, 8, 20, 53, 54 din Constituția Republicii Moldova, verificând întrunirea condițiilor invocate în art.12¹ al.(2) CPC în cererea înaintată de către Viorel Morari în cadrul examinării recursului împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 19 decembrie 2019, prin care s-a declarat acțiunea inadmisibilă în conformitate cu art.207 alin.(2) lit.f) Cod Administrativ, din motivul nerespectării procedurii prealabile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ stabilește că cererea întrunește condițiile menționate și urmează a fi admisă cu expedierea în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova a sesizării recurrentului Viorel Morari privind excepția de neconstituționalitate întru verificarea constituționalității a prevederilor art.207 alin.(2) lit.f) Cod Administrativ "nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208", în partea referitoare la obligativitatea procedurii prealabile pentru acte administrative, ce au efecte pe termen scurt, prin prisma art.art.1, 4, 8, 20, 53, 54 din Constituția Republicii Moldova.

37. În conformitate cu prevederile art.12¹ al.(3) CPC, art.230 Cod Administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ

d i s p u n e:

Se admite cererea recurrentului Viorel Morari privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea declarării neconstituțională a prevederilor art.207 alin.(2) lit.f) Cod Administrativ "nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208", în partea referitoare la obligativitatea procedurii prealabile pentru acte administrative, ce au efecte pe termen scurt, prin prisma art.art.1, 4, 8, 20, 53, 54 din Constituția Republicii Moldova.

Se expediază în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea recurrentului Viorel Morari privind excepția de neconstituționalitate întru verificarea constituționalității a prevederilor art.207 alin.(2) lit.f) Cod Administrativ "nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art.208", în partea referitoare la obligativitatea procedurii prealabile pentru acte administrative, ce au efecte pe termen scurt, prin prisma art.art.1, 4, 8, 20, 53, 54 din Constituția Republicii Moldova.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Judecător

Judecător

Anatolie Minciuna

Veronica Negru

Ecaterina Palanciuc

Copia corespunzătoare
judecător: Ecaterina Palanciuc

